

● ISAE SE PŘEDSTAVUJE ●

International Society for Applied Ethology (ISAE) byla založena roku 1966 v Británii. Dnes má přes 500 členů, z toho 6 v Česku a 4 na Slovensku. Cílem Společnosti je podporovat studium chování všech druhů zvířat, jejichž život člověk tím či oním způsobem ovlivňuje: hospodářských zvířat, zvířat v zoologických zahradách, laboratorních zvířat, zvířat chovaných pro potěchu, nově domestikovaných zvířat, zvířat určených k reintrodukci atp.

Společnost vydává dvakrát ročně obsáhlý Newsletter, který informuje o kongresech, pracovních místech, grantech, o členstvu Společnosti, publikuje články a diskuse k aktuálním tématům. ISAE pořádá každoročně kongres, jehož pořadatelem bylo letos Dánsko. Příští kongresy budou v Exeteru v jihozápadní Anglii (3.-5. srpna 1995), v Guelphu (Ontario, Kanada, srpen 1996) a v Praze (13.-16. srpen 1997).

Rostoucí roli v ISAE hrají aktivity regionů. Např. skandinávské země země či země britských ostrovů pořádají v zimě regionální konference ISAE velmi dobré úrovně. Středoevropský region ISAE pořádá své první setkání jako satelitní program v rámci konference České a Slovenské etologické společnosti v Tatrách v květnu příštího roku.

ISAE se snaží zprostředkovat podporu těm členům, kteří nemají prostředky k účasti na kongresech, nabízí pomoc při jazykové korektuře článků odesílaných do mezinárodních časopisů. Členové ISAE si mohou předplatit časopis Applied Animal Behaviour Science za zlomek jeho komerční ceny. ISAE také založila vlastní síť elektronické pošty určenou k neformálním diskusím, výměně informací a pod.

Čeští a slovenští členové ISAE jsou zproštěni členského příspěvku (10 britských liber ročně) do června 1995, ale i po tomto datu mohou jednotlivě požádat o jeho prominutí.

Další informace, příp. členské přihlášky poskytne Marek Špínka, Výzkumný ústav živočišné výroby, 104 00 Praha 10-Uhřetěves, tel. 750221-5, fax 750 690, e-mail VUZV1@EARN.CVUT.CZ

(M.Špínka)

se konají v přednáškové síni Národního muzea na Václavském náměstí, vždy od 14.00 hodin:

5. X. 1994 - doc.ing. Pavel Nahodil, CSc., doc.ing. Vladimír Eck, CSc.:

Modely instinktivního chování a jejich realizace s využitím umělé inteligence.

2. XI. 1994 - ing. Luděk Bartoš, DrSc.:

Sociální postavení u samců jelenovitých a jejich parožní růst.

7. XII. 1994 - prof. G.Fedor - Freybergh, M.D., Ph.D. (Stockholm)

Čestný president The International Society of Prenatal and Perinatal Psychology and Medicine:

Prenatální a perinatální psychologie a medicína.

(přednáška bude proslovena v češtině)

● **KARL POPPER ZEMŘEL** ●

Jeden z nejvlivnějších moderních filozofů sir Karl R.Popper zemřel 17. 9. 1994 v Londýně. Proslavil se především knihou "Otevřená společnost a její nepřátelé". Letos v květnu navštívil Prahu a byl mu mj. udělen doktorát h.c. na 3.LF UK.

● **ZE ŽIVOTA ČSEtS** ●

- Celkem 35 členům ČSEtS jsme poslali upomínku a novou složenku na zaplacení členského příspěvku za r. 1994. Reagovali čtyři z nich. Sedmi členům, kteří dluží za r.1994 i za r. 1993, a na naše upomínky se neozývají, přestáváme posílat ZPRÁVY ČSEtS.
- V několika případech se nám zasluka ZPRÁV vrátila s poznámkou "Adresát se přestěhoval". Prosíme, oznamujte nám včas změnu své adresy.

● **ZAZNAMENÁVÁME** ●

- Ve dnech 8.-13. X. 1994 se bude konat v italském městě Acquafredda di

Maratea konference "Development of Sensory, Motor and Cognitive Capabilities in Early Infancy". Program konference k nahlédnutí po domluvě, na pražském tel: 8574 659.

- Wassermann,J.: Chabé srdce čili Kašpar Hauser. Praha, Družstevní práce 1923, 384s. Nejnovější vydání: Praha, Odeon 1994, 99 Kč.
- Vymětal,J.: Pojem agresivity v psychologii a psychoterapii. Čs. Psychiat. 90, 1994, č.3, s.166-172.
- Klein,Z.: Gesto a dotyk v lidské komunikaci. Živa,XLII.,1994,č.3,s.140-141.
- Film německého režiséra P. Sehra "Kašpar Hauser" vznikl v r.1993 a byl letos uveden na XXIX. mezinárodním festivalu v Karlových Varech.
- Společnost pro neurovědy pořádá I. konferenci s mezinárodní účastí - 23.-25. 10. 1994 v Praze pod názvem: Teoretické a klinické aspekty neurov. Koná se v Praze 4, Budějovická č.15. Tematicky zahrnuje neurofyzilogii, neurofarmakologii, psychiatrii aj.

● XXII. ETOLOGICKÁ KONFERENCE - 1995 ●

se bude konať ve Slovenskej republike ve dňech 3.-6.kvĕtna 1995.

Všem ělenům ĀSEtS pŕikládáme 1. informaci. Dotazy u pŕedsedy org. vŕboru na adrese: RNDr. Ľubor Košťál, CSc., Űstav bioěemie a genetiky ŕivoěíchov SAV, 900 28 Ivanka pŕi Dunaji. Tel: (07)943 232.

● BUDEME PORIADAŤ PRAVIDELNĚ SEMINÁRE ĀSEtS AJ V BRATISLAVE ? ●

Jedným z dôsledkov neutĕšenĕho stavu vo financovanŕ vedy na Slovensku sŭ i podstatne redukované moŕnosti cestovania.

Odzorom toho bola do znaěnej miery i űĕast slovenskŕch ělenov Spoloěnosti na poslednej etologickej konferencii. Moŕnosť zŭĕastňovať sa na pravidelnŕch seminároch v Prahe, ktoré tvoria jadro ěinnosti Spoloěnosti v období medzi konferenciami, je pre nás prakticky nulová. Preto som sa rozhodol prostredníĕtvom SPRÁV ĀSEtS spraviť pŕieskum zŭjmu o poriadanie podobnŕch seminárov v Bratislave. Semináre by podľa mňa výrazne prispĕli k oŕiveniu akademického ŕivota etolôgov na Slovensku, rovnako ako by boli pŕíspevkom pre výchovu novej generácie etolôgov. Verím, ŕe by sa na nich pŕíleŕitostne zŭĕastňovali (pokiaľ budeme schopní pŕipraviť dostatoěne atraktívny program) i kolegovia spoza rieky Moravy. Bol by som rád, keby sa mi ozvali potencionalni zŭjemocvia o űĕasť na takŕchto seminároch, rovnako ako by som bol povďaěný za návrh tĕm, prednáŕateľov, Vaŕe názory na to, ako ěasto by sa semináre mali konať atď. Na základe predbeŕných konzultácií s dr. M.Novackým by nám na poriadanie seminárov bola k dispozícii (bezplatne)seminárna miestnosť Katedry fyziológie a etológie ŕivoěíchov Pŕírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského. Vaŕe podnety oĕakávam na adrese:

Ľubor Košťál, Űstav bioěemie a genetiky ŕivoěíchov SAV, 900 28 Ivanka pŕi Dunaji.

Kuhn, T.S.:

"...aby sa nejaká teória mohla stať paradigmou, musí sa zdať lepšou ako teórie jej konkurujúce, ale nemusí -v skutočnosti to ani nikdy nerobí- vysvetliť všetky fakty, na ktoré sa moŕe vzťahovať..."

(Z knihy The Structure of Scientific Revolution, slov., Bratislava, Nakl. PRAVDA 1982, 288s.)

● ZPRÁVA O 13. SVĚTOVÉM SETKÁNÍ MEZINÁRODNÍ SPOLEČNOSTI PRO STUDIUM VÝVOJE CHOVÁNÍ ●

(13th Biennial Meetings of International Society for the Study of Behavioral Development - I S S B D)

ISSBD je Společnost, která pořádá pravidelná světová setkání vždy po dvou letech. Každý rok mezi světovými bienále vyplňuje "Evropskými konferencemi, které však nevylučují účast kolegů ze zámorí. Tento rok bylo na pořadu již 13. světové setkání ISSBDD, které se konalo od 29. června do 2. července v Amsterdamu v budově "Free University". Hlavním organizátorem byl prof. W.Koops z oddělení vývojové psychologie zmíněné university.

Tak jako předcházející světová setkání ISSBD, mělo i toto setkání ráz světové konference. Že šlo o konferenci značně rozsáhlou dokresluje počet různých akcí, které zde proběhly. Odeznělo 14 hodinových přednášek, konalo se 610 symposií (z nichž každé obsahovalo v průměru 4 půlhodinové přednášky) a 51 tzv. "poster workshops", kde bylo presentováno na 600 posterů. Dalších více než 50 posterů bylo vystaveno v rámci tzv. "poster sessions".

Rovněž tematický záběr konference byl velmi rozsáhlý. Příspěvky zahrnovaly nové poznatky o vývoji chování převážně u lidských jedinců, a to od fetálního období až do stáří. Bylo poukázáno na metodologické problémy při studiu chování: např. nutnost přihlížet k individuální variabilitě a neopírat se pouze o normativní modely, které jsou nedostatečné, byla zdůrazněna nutnost sledovat kontext, prostředí, v němž jedinec žije, bylo upozorněno na nebezpečí sledování chování jen v laboratorních podmínkách, kde je možné zachytit jen zlomek skutečné reality. Bylo též upozorněno na užití různých metod, např. při studiu lidské komunikace využívat studie na primátech, transkulturního přístupu, mikroanalýzy videozáznamů.

Nechyběly práce, které se zabývaly sledováním velkých sociálních změn v současné společnosti a jejich vlivu zejména na chování a osobnostní charakteristiky adolescentů, na rodinné vztahy apod.

Problematicke rodinného života a otázkám rodičovství se věnovalo vůbec hodně pozornosti. Jde o téma, které je stále více sledováno v rámci vývojové psychologie. Samozřejmě byla zdůrazněna důležitost mezioborového přístupu ke studiu lidského jedince.

K výborné atmosféře vysoce pracovního setkání přispělo i reprezentativní přijetí starostou města Amsterdam ve slavném Rijksmuseumu mezi ještě slavnějšími obrazy.

Díky obětavé práci organizátorů - prof. W.Koopsovi, prof. B.Hopkinsovi a prof. P.Engelenovi - se podařilo vydat sborník abstrakt všech referátů a posterů ještě před zahájením konference, takže ho bylo možno zakoupit hned na místě. Sborník je k nahlédnutí v Ústavu pro péči o matku a dítě v Praze 4-Podolí.

(D.Sobotková)

● ZPRÁVA O 9. MEZINÁRODNÍ KONFERENCI O VÝZKUMU RANÉHO VÝVOJE ●

(9th International Conference on Infant Studies)

Konference se konala 2.-5. června 1994 v Paříži. Bylo to poprvé, kdy se uskutečnila mimo USA, což bylo kladně hodnoceno, protože to umožnilo širší účast. Pořadatelem byla Společnost pro výzkum raného vývoje, jejíž členem -pokud je mi známo- není bohužel nikdo z České republiky. Asi proto se konference z naší země zúčastnili pouze dvě osoby.

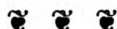
Šlo o konferenci velmi rozsáhlou, přítomno bylo více než 1000 účastníků z celého světa. Na program bylo 65 symposií (s 3-5 přednáškami v každém symposiu) a 43 vývěškových zasedání (s 8-18 posterů v každém zasedání).

Organizační výbor v čele s prof. Blochovou z Laboratoře vývojové psychobiologie v Paříži rozčlenil příspěvky do následujících oddílů: Biologické procesy, Ohrožené děti a pediatrie, Vnímání a pozornost, Motorický a sensorimotorický vývoj, Kognitivní vývoj a inteligence, Komunikace a řeč, Emoční vývoj, Sociální kompetence a interakce, Psychopatologie, Učení a podmiňování. Přihlašované příspěvky prošly vícenásobnou recenzí. To patrně způsobilo, že referáty a posterů byly velmi hodnotné. Přinášely nejnovější základní poznatky o sensorickém, percepčním, motorickém, kognitivním vývoji u normálních a ohrožených dětí raného věku a jejich rodin, i velmi aktuální aplikované poznatky jako např. o vlivu drog a HIV infekce na vyvíjející se organismus.

Díky prof. Lewkowiczovi a jeho spolupracovníkům z Ústavu pro základní výzkum v New Yorku, kteří připravili zvláštní číslo časopisu *Infant Behavior and Development* s abstrakty všech referátů a posterů, si mohli účastníci toto číslo koupit již během konference.

Zájemci mohou do tohoto čísla nahlédnout v Ústavu pro péči o matku a dítě v Praze 4-Podolí.

(J.Dittrichová)

● 28. KONFERENCE

INTERNATIONAL SOCIETY FOR APPLIED ETHOLOGY V DÁNSKU ●

Svůj letošní kongres uspořádala International Society for Applied Ethology (ISAE) 3.-6. srpna ve výzkumném centru Foulum nedaleko dánského města Viborg. Bezchybná organizace a vřídlost pořadatelů přispěla k tomu, že přednášky i diskuse měly svižné pracovní a přitom neformální ráz.

První blok věnovaný stresu zahájil E. von Borell přednáškou zdůrazňující, že při zátěži dochází ke vzájemně podmíněným aktivitám CNS, endokrinní a imunitní soustavy, a že krátkodobý stres - na rozdíl od chronického - může mít i stimulační účinek na reprodukci a imunitu. Série sdělení k tomuto tématu sahala od teorií o kontrole situace přes studie neurotransmiterových a hormonálních mechanismů až k výzkumu praktických způsobů ustájení. Druhé téma o obohacování prostředí zvířatům chovaným v zajetí uvedla R.Newberry. Ukázala, že chování zvířat lze obohacením prostředí ovlivnit pozitivně jen tehdy, stavíme-li je před úkoly, před kterými stála v přirozeném prostředí. V tomto bloku převládaly studie prakticky použitelných způsobů obohacení prostředí. Třetí sadu přednášek, zaměřenou na interindividuální variabilitu, otevřel P.Jensen, který doložil, že v současné době populární rozdělování zvířat v jedné populaci do kontrastních behaviorálních typů (např. u prasat) musí být kriticky přehodnoceno. Další přednášky potvrdily, že interindividuální behaviorální variabilitu zvířat chovaných člověkem lze nejspíše charakterizovat jako vícerozměrné normální rozložení, někdy s mírou dědičnosti dávající naději na úspěšnou selekci - např. proti vzájemnému vyklovávání peří u slepic. Jeden půlden byl věnován přehledu výuky aplikované etologie v různých světových regionech. W.Schouten a J.Mench demonstrovali, že zájem studentů silně povzbudí, mohou-li si v rámci výuky sami připravit a uskutečnit drobné vlastní pozorování či experiment.

Slovenští autoři prezentovali 4 a čeští 3 sdělení, mohu-li soudit, většinou s uspokojivým ohlasem. Vynikající vědecký program spolu s příjemnou exkurzí a rozpustilým společenským večerem se přičinily o to, že laťku nasaženou letošním kongresem ISAE bude v příštích letech těžké překonat.

(M.Špinka)

● VNÍMÁNÍ ŽENSKÉHO INVITAČNÍHO CHOVÁNÍ OSOBAMI SE SEXUÁLNÍ DEVIACÍ V AKTIVITĚ ●

Marija Fomina

(Abstrakt diplomové práce na FF UK, katedra psychologie, Praha 1994)

Klíčová slova: etologie člověka, sex. deviace v aktivitě, sexuální chování.

Významná role ženské mimiky v úvodní fázi sexuální interakce s mužem je dobře známa a některé klinické zkušenosti se sexuálními deviacemi v aktivitě vyvolávají otázku o případné nestejně preferenci jednotlivých mimických vzorců deviantními muži na rozdíl od nedevariantních.

Foliový test (Klein, Z., 1979) umožňuje sestavení preferovaného mimického vzorce v obličejí ženy samotným probandem (4 obrysy ženského obličejce, 9 poloh očních duhovek, 5 poloh ústních štěrbin). Test byl použit pro srovnání preferencí v této oblasti mezi souborem mužů se sexuální deviací v aktivitě ($N=27$) a souborem nedevariantních mužů ($N=105$) vyšetřeným Kleinem (1979).

Studie měla odpovědět na tyto otázky: 1. zda se sexuální devianti budou lišit v preferenci jednotlivých variant mimických komponent od mužů nedevariantních a 2. zda sexuální devianti označí krajní polohy mimického invitačního vzorce tzv. "hození očkem" za nejpřitažlivější, jako tomu bylo v souboru mužů nedevariantních.

Výsledky:

1. Deviantní muži se neliší od nedevariantních v tom, které komponenty volí nejčastěji. Rozdílné je však pořadí preferovaných poloh obličejce a preference druhé nejčastěji volené polohy ústní štěrbiny.
2. Deviantní muži sestavují jednu z krajních poloh mimického vzorce "hození očkem" (v testu jde o polohu "eye contact") méně často než muži normální (signif. na 5% hl. význ.).

I přes nevelkou experimentální skupinu se domníváme, že výsledky naznačují oprávněnost dalšího výzkumu této oblasti lidského neverbálního chování.

● 3. LF UK : ÚVOD DO ETOLOGIE ČLOVĚKA ●

Výběrový kurz v délce 15 hodin během zimního semestru 1994-1995 pro posluchače 3.lékařské fakulty UK v Praze.

Kurz se bude konat v nové budově 3.LF UK, ul.Ruská č.97, Praha 10. Vítání jsou posluchači i jiných fakult, příp. hosté. Vedoucím kurzu je prof. MUDr. Miloslav Kršiak, DrSc., přednosta Farmakologického ústavu 3.LF UK.

Sylabus kurzu, který bude probíhat převážně formou "workshopů":
(w-workshop, p-přednáška)

1. Základní pojmy a koncepce etologie (p)
2. Etologie vztahu muž-žena (w)
3. Etologie vztahu rodiče-děti (w)
4. Etologie vztahů ve skupinách (w)
5. Etologie vývoje člověka (w)
6. Etologie poruch chování člověka (w)
7. Lidský způsob života (w)

(Veškeré další informace na pražském tel: 67 102 405 nebo 67 102 487)

● ZVEME VÁS DO BOHNIC ●

Pravidelné celoustavní semináře Psychiatrického centra v Praze 8 - Bohnicích se konají vždy druhé úterý v měsíci od 14.00 hodin v přízemí pavilonu č.19 (modrá posluchárna). Areál Psychiatrické léčebny v Praze 8 je snadno dosažitelný ze stanice metra -C- Holešovické nádraží autobusem č. 152 nebo 200. Těšíme se na Vaši návštěvu !

11. října 1994 :

Doc. MUDr. Ctirad ŠKODA, DrSc.

Nelicenční programové vybavení -EPIINFO-

(Ukázka praktických aplikací)

8. listopadu 1994 :

RNDr. Helena ILLNEROVÁ, DrSc. (Fyziologický ústav AV ČR)

Biologické hodiny.

13. prosince 1994 :

MUDr. Ludvík ŠVÁB, CSc.

Vizuální fenomény v senzorické deprivaci.

(Ukázky z videa a diapozitivy)

● ZPRÁVY ČSEtS č.6 / září 1994 ● Z pověření výboru připravuje Zd.Klein ● Vydává Československá etologická společnost, VÚZV - odd. etologie, Práteleství 815, 104 00 Praha 10 - Uhřetěves (IČO: 41692900) v *Psychiatrickém centru Praha* ● Vychází jako neprodejný bulletin pro členy ČSEtS ● Náklad 180 výtisků ●